om kosteloos verpleegd te worden; een andere oude van dagen werd door bloedverwanten aangenomen, en de overigen vonden tegen eenige vergoeding een vriendelijk plekje, waar ze, naar we vertrouwen mogen, door liefdevolle zorg omringd zullen worden. Het is moeilijk te zeggen bij wie de meeste blijdschap is: bij onze oudjes en weezen, wier vreeze de Heere zoo vriendelijk beschaamde, of bij de broeders en zusters, die zich rijk gevoelen met het kostelijke geschenk, dat de Heere hun gunde.

Zoo bleek opnieuw, dat onze God goed is en zoo rijk van barmhartigheid, dat Hij weesen armenhuizen overbodig maken kan. Moge er welhaast niet één meer zijn! Jes. 58 : 6 en 7.

Namens den kerkeraad der Nederd. Geref. kerk (dalecrende) te Zwartsluis,
K. FERNHOUT, *Praeses.*
JOHS. STAM, *Scriba.*

Ingevolge opdracht der voorloopige Synode van Nederd. Geref. kerken, bijeen gekomen te Utrecht den 25sten Juni 1888, brengen de ondergeteekenden onder de aandacht dier kerken, dat in *De Heraut*, onder de rubriek *Officieele berichten uit de Nederd. Geref. kerken*, behooren te worden ingezonden alle kerkelijke berichten, die voor het gemeenschappelijk leven onzer kerken van belang zijn; namelijk: alles wat op kerkelijke *beroepingen* en *examens* betrekking heeft; korte berichten aangaande hetgeen in *classicale vergaderingen* besloten is; mededeelingen van *deputaten;* berichten aangaande conferentien in zake *reformatie, diakonie* enz. enz., opdat de onderlinge belangstelling daardoor worde gevoed en de opbouwing der kerken, mede langs dezen weg, bevorderd worde.

Deze berichten zullen moeten geteekend zijn door den voorzitter of scriba van *kerkeraad, classicale vergadering* of *commissie*, of wel door *deputaten*, en behooren des Donderdags vóór twaalf uur aanwezig te zijn op het bureel van *De Heraut* te Amsterdam.

De beschikbare ruimte in *De Heraut* bedraagt in het geheel slechts één of 1½ kolom in ieder nummer. *Kortheid* van formuleering bevordert dus den spoed der opneming.

J. C. SIKKEL.
J. C. VAN SCHELVEN,
Scribae Synodi.

Utrecht, 28 Juni 1888.

Buitenland.

Engeland. Naar aanleiding van een woord, dat Spurgeon als terloops daarheenwierp, hadden wij in den beginne geen groote gedachte van de beweging, die door zijne *Down-grade* artikels was gewekt. De beroemde Baptistenprediker verklaarde eens, dat de strijd, dien hij aangebonden had, niet een kamp was *van het Calvinisme tegen het ongeloof*, maar dat ook een *Arminiaan* met hem de verwoestingen behoorde tegen te staan, die de zoogenaamde »moderne gedachte" in der Baptisten en niet minder in der Congregationalisten kerk aanricht. Ook hadden wij onze bedenkingen, toen Spurgeon aan de Unie der Baptisten den eisch deed, om de geloofsbelijdenis van de Evangelische Alliantie aan te nemen. Wij achten die formule te zeer in algemeene termen vervat, dan dat zij ooit tot basis zou kunnen dienen voor kerkformatie, gelijk wij haar ook ongeschikt achten om als basis van reformatie te dienen.

Doch hij, die in de laatste maanden Spurgeons tijdschrift »Zwaard en Truffel" gelezen heeft, zal hebben kunnen opmerken, dat zijn optreden steeds meer beslist is geworden, dat hij altijd duidelijker heeft uitgesproken, dat de strijd, die te strijden is, in den grond der zaak die van Calvinisme tegen Atheïsme is. Wij lazen in het Juni-nummer van bovengenoemd maandschrift het volgende:

»Ten slotte zal er gestreden moeten worden tusschen het Atheïsme en zijne menigvuldige openbaringen en het Calvinisme. Alle andere stelsels zullen verpletterd worden, evenals het half vergane ijs tusschen twee bergen. Twee dingen zijn zeker. 1. dat men de moeilijkheden niet uit den weg ruimt, wanneer men het Christendom zou wegcijferen, omdat zij in de wijsbegeerte wederom zouden opduiken; en 2. dat men niet van de moeilijke vraagstukken, die het Calvinisme stelt, af is, wanneer men zich naar het Arminianisme wendt; daarom, blijf u niet ophouden met het nemen van halve maatregelen, maar plaats u dan aan de eene zijde of aan de andere."

Deze uitspraak is wel niet van Spurgeon zelf, maar hij heeft ze uit het tijdschrift *Rincetoniana* met volle instemming in zijn eigen tijdschrift laten overboeken.

Den 17den April hield Spurgeon eene toespraak bij de opening van de eerste conferentie met zijne leerlingen, die hem in zijn tegenwoordigen strijd wenschen terzijde te staan. Daarbij zeide hij het volgende:

»De broeders hebben altijd in ondergeschikte dingen verschil gehad, en daarom was het ook niet vreemd, wanneer men samenkwam om over stukken der leer te discussieeren op den grondslag der Heilige Schrift. Wij waren het eens, dat al hetgeen de Heilige Schrift sprak, door ons behoorde te worden aanvaard, en het was er ons om te doen om te weten wat God in zijn Woord had geopenbaard. Maar nu is een andere strijd ontstaan; men gaat vragen, of de Bijbel wel waarheid spreekt. Een deken van een onzer kerken zeide onlangs over zeker leerstuk: »Zelfs al leerde de Bijbel het zoo, ik zou het niet gelooven". Dat is eene nieuwe zaak in ons Israël; sommigen beschouwen Gods Woord niet als gezaghebbend; hun inwendig bewustzijn, hunne beschaving of iets anders is hun uitgangspunt, indien zij een uitgangspunt hebben. De bron van inspiratie vinden zij niet in den Bijbel door den Heiligen Geest, maar in 's menschen verstand. Men zegt niet meer: Zoo spreekt de Heere, maar: Zoo is het in overeenstemming met de moderne gedachte."

Na aangetoond te hebben hoevelen de waarheid aanvallen, door haar valsch voor te stellen en door haar boosaardig te verdraaien, gaat hij in zijne toespraak voort met te betoogen, hoe groot kwaad zij bedrijven, die in deze dagen, al staan zij ook beslist op het goede standpunt, toch niet beslist daarvoor durven uitkomen. »Wat zijn dat goede, lieve menschen! Zij zijn zooveel vóór den vrede! Het schijnt wel, alsof het zitten boven op den scheidsmuur tegenwoordig eene positie is, die men bij voorkeur inneemt. Sedert de jongste samenkomst der Unie (waarbij Spurgeons broeder al het mogelijke deed, doch tevergeefs, om de breuk te heelen) kunnen sommige broeders een koen besluit genomen hebben; maar zoo niet, dan zullen zij niet meer gemakkelijk op de afschutting zitten. Met voorbedachten rade heb ik mij beijverd om een aantal spanhaken en spijkers boven in die schutting te drijven, teneinde hen te helpen hun steun vast te houden, doch ik vrees dat zij er mij niet dankbaar voor zijn. Zij nemen een houding aan, die ik zelf nooit heb kunnen aannemen, en daarom kan ik ook geen groote sympathie voor hen hebben. Een of twee geleerde mannen doen hun uiterste best om aan beide zijden van de schutting naar beneden te komen; maar het is een gevaarlijke proefneming. Sommigen trachten neder te dalen aan de winnende zijde, terwijl anderen hunne verstandige houding ten einde toe zouden willen blijven handhaven. Zij, die zich neutraal houden, worden door geen der partijen geacht, en juist dezen baren in elken strijd de grootste moeilijkheden. In de kerken zal altijd ellende gevonden worden, zoolang de menschen er voor bevreesd zijn om zonde en dwaling aan den dag te brengen. Een neger-prediker in zeker dorp zeide eenmaal, dat hij voor zijne kudde nooit predikte tegen de zonde van het stelen van kinderen, omdat het hem voorkwam, dat daardoor de erkenning van broederlijke gemeenschap belemmerd werd. Menig prediker bestrijdt de zonde van misbruik maken van sterken drank zeer zacht, omdat er drankhandelaars onder de inschrijvers voor zijn tractement zijn."

In zijn toespraak gaat dan Spurgeon voort met te klagen over het jagen naar allerlei genot, dat in de kerk gevonden wordt. Het gebeurt dat men dezelfde plaats, waar Gods naam behoort te worden aangeroepen en waar Christus als de algenoegzame Zaligmaker moest verkondigd worden, gebruikt om in een poppekast een hansworst te vertoonen. Daar waar zulke dingen geschieden, wordt het Evangelie ook niet meer gepredikt. Amusementen beneden de verachting van idioten zijn in onze scholen geduld. Spurgeon smeekte zijne discipelen om toch, bij den ontzettenden ernst van dood, oordeel en eeuwigheid, zich te onthouden van de dwaasheden, de futiliteiten die aan de orde van den dag zijn. Zoo gaat de redenaar voort zijne leerlingen te waarschuwen, opdat zij als leeraren der gemeente niet medegesleept worden met de wijsheid der wereld, welke eene dwaasheid voor God is.

Een belangrijk boek.

Dezer dagen is in Engeland verschenen een Engelsche vertaling van het werk van L. Gaussen, »Theopneustia" getiteld.

Voor Engeland, Duitschland en Frankrijk, in welke landen zoovele zich noemende godgeleerden de leer van de inspiratie der Schrift loochenen, gelijk die de kerk van Christus te allen tijde beleden heeft, is het verschijnen van dit boek van groot gewicht. Niet genoeg kan het betreurd worden, dat in Zwitserland en Frankrijk haast niet één man van naam gevonden wordt, die gezegd kan worden uit de school van Gaussen te zijn voortgekomen. Mocht het verschijnen van eene Engelsche vertaling opnieuw de aandacht vestigen op het doorwrochte werk en tot erkentenis brengen, dat men »helaas" tot groote schade voor de kerk des Heeren de lijnen heeft verlaten, welke door Gaussen zijn getrokken!

Het is belangrijk na te gaan, hoe het bekende werk van bovengenoemden schrijver in de wereld kwam.

In 1764 werd te Londen Robert Haldane geboren een man, die rijk werd in tijdelijke middelen, maar niet minder rijk in God. Na zijne bekeering zocht hij eerst het Evangelie te prediken in Indië, doch de Engelsche Oost-Indische compagnie gaf hem geen vergunning om aldaar als zendeling op te treden, daar ze vreesde, dat, wanneer het bijgeloof der inboorlingen verdween, haar opperheerschappij in gevaar zou gebracht worden. Daarna zocht hij in Schotland te evangeliseeren. Doch de General Assembly der Schotsche staatskerk, waartoe Haldane behoorde, verbood het houden van veldpreeken, uit vrees dat zijn pogingen de kerk uit haar zoeten sluimer zou doen ontwaken. Hierop scheidde Haldane zich van die kerk af en stichtte in de groote steden kerkgebouwen waarin het Evangelie gepredikt werd. In 1816 besloot hij een reis naar het vasteland te maken en begaf zich daarom naar Parijs en Genève. In Genève trof het hem, dat het rationalisme den boventoon voerde; hijzelf zeide er van: »Ik vond Genève in de betreurenswaardigste duisternis; een braak liggend arbeidsveld met een gevallen kerk." De predikanten en hoogleeraren in en rond Genève waren Arianen of Socinianen, welke de leer van de Godheid naar Jezus bespott'en en noch wet noch Evangelie predikten.

Haldane begon met predikanten en hoogleeraren en studenten bij zich aan huis te noodigen, waar hij breede besprekingen met hen hield en ten slotte ging hij den brief aan de Romeinen met hen bestudeeren.

Dit wekte, gelijk vanzelf spreekt, den toorn van predikanten en hoogleeraren, die het verst in hunne loocheningen gingen, op, en geen wonder, dat men alle pogingen aanwendde om Haldane door de regeering te laten verbannen. Doch dit gelukte niet. De macht van het Woord Gods werd door de krachtige werking des Geestes in vele studenten, die tot bekeering kwamen, openbaar; onder dezen waren César Malan, Merle D'Aubigné, Felix Neff en Louis Gaussen.

De algemeene vergadering der Geneefsche kerk wilde, niet minder dan vele leeraren en hoogleeraren, Christus en zijne discipelen vervolgen; vandaar, dat besloten werd, dat elk predikant eene verklaring zou teekenen, waarin hij beloofde, dat hij in de prediking de volgende punten niet zou aanroeren:

1. De vereeniging van de Goddelijke met de menschelijke natuur in den persoon van Christus.
2. De zonde van Adam.
3. De werking van den Heiligen Geest bij de wedergeboorte.
4. De leer der verkiezing.

César Malan was de eerste om de onderteekening van dit stuk te weigeren, waarom hij als predikant werd afgezet; Merle D'Aubigné en L. Gaussen volgden.

In 1831 richtten deze mannen eene theologische school op. D'Aubigné en Havernich werden daarvan de eerste hoogleeraren; in 1834 voegde zich Gaussen bij hen. In 1840 gaf Gaussen zijn beroemd werk uit, getiteld: »Theopneustie, of de algeheele inspiratie der Heilige Schrift." Het boek beleefde vele uitgaven en werd in vele talen vertaald, en er was een tijd, dat men van »een school van Gaussen" spreken kon. Doch de »Vermittelungstheologie" begon in Duitschland zich te verheffen, zij vond ingang in Zwitserland en Frankrijk; vandaar, dat er tegenwoordig schier geen godgeleerde in Zwitserland of in Frankrijk gevonden wordt, die het verwerpen van Gaussens leer zich niet een eer rekent, om nu van Duitschland, Engeland, Nederland en Amerika te zwijgen.

Mocht het opnieuw verschijnen van het beroemde werk van Gaussen velen de oogen openen voor de dolingen, waarin men van lieverlede is vervallen. Welk een verschil, wanneer men de mannen van het réveil, waartoe ook Gaussen behoorde, vergelijkt met de hedendaagsche Vermittelungstheologen!

Gemengd Nieuws.

In de stad Maagdenburg heeft het eerste infanterieregiment, dat het feest van zijn 75-jarig bestaan vierde, aan den Dom dier stad een gekleurd raam ten geschenke gegeven, om een blijvend aandenken aan het gevierde feest te hebben. Het geschenk is ietwat Roomsch; toch pleit het voor den geest, welke in het Pruisische leger heerscht.

Een Duitsch blad weet mede te deelen, dat van den 15den Juli van dit jaar af het bezorgen van brieven op den dag des Heeren in Nederland zou ophouden. Dit blad roept daarbij, ons benijdend, uit: »Waren wij in Duitschland maar zoover." Wij zeggen: »Waren wij maar zoover als de Duitsche berichtgever schijnt te meenen."

WINCKEL.

Ingezonden Stukken.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.*)

Het volgende stuk is opgenomen in *De Bazuin* van 3 Aug. ll.

Geachte Redactie!

In *de Bazuin* dd. 11 Mei jl. staat een stuk van Ds. M. Sipkes te Winterswijk, waarin mijne verdediging van de Kerkelijke Kas (in *de Heraut* van 12 Febr.) bestreden wordt.

Op dat stuk viel mijne aandacht eerst in Juli; de geachte schrijver zond het mij niet toe; en in Juli vond ik geen tijd om het te beantwoorden. Ik stel intusschen zoo groot belang in de vereeniging van alle gereformeerde kerken in ons land, dat ook ik niets verzuimen mag om die vereeniging te helpen tot stand brengen en hinderpalen op te ruimen, wanneer ik daartoe meen iets te kunnen bijdragen. In die belangstelling moge mijne verontschuldiging liggen voor menig — ook voor dit — ongevraagd advies.

De heer Sipkes wijst er voornamelijk op, dat het Bestuur der Kerkelijke Kas alleen dan afhangt van den kerkeraad, wanneer deze het middel der censuur wil ter hand nemen; maar juist dat acht hij bedenkelijk. Als b. v. de kerkeraad geld vraagt aan de K. K. en het bestuur weigert dit, dan zullen, om dit verschil van inzicht, óf de leden van het Bestuur van de tafel des Heeren moeten worden geweerd, óf wel zal de kerkeraad zich moeten schikken naar de inzichten van het Bestuur der K. K., dus van een college, dat met de geestelijke behoeften der gemeente niet bekend is.

Het spreekt vanzelf dat ik het met Ds. S. eens ben, dat noch het een noch het ander geoorloofd is. Laat ons echter zien, of het gevaar in werkelijkheid te vreezen is.

Dan sta in de eerste plaats op den voorgrond, dat het Bestuur der K. Kas *niet in het bezit* is van *de gelden* der diaconie. De diakenen *collecteeren* zelven; zij *administreeren* ook zelven; zij zijn *rekenplichtig aan den kerkeraad.* Als de gemeente eene stichting, bijv. een weeshuis, wil maken, dan komt die *op naam* van de K. K., maar zelfs *het beheer* van die huizen blijft *alleen aan de diaconie.* Ditzelfde geldt van alle fondsen, die tot het geestelijk welzijn der gemeente dienen. Als eenige zaak *die op naam staat* van de K. K. eenige vruchten afwerpt, dan komen ook deze *terstond* in handen van de *diaconie.* (Zie art. 4 Huishoudelijk Reglement.)

Over de fondsen, *voor de kerkgebouwen* bestemd, heeft het Bestuur der K. K. meer te zeggen. Die administreert het, en bezigt het voor kerkbouw, bezoldiging enz. Maar ook daar zijn de handen van het Bestuur gebonden. Zoodra bij kerkbouw zich eene vraag van geestelijken aard voordoet (bijv. huur van zitplaatsen) moet het bestuur overleg plegen met den kerkeraad. Voorts is het algeheele gehoorzaamheid aan den kerkeraad verschuldigd, wat betreft het afstaan der gebouwen voor den eeredienst (zie de artt. 3, 31, Huish. Regl.) Het beschikbaar stellen van kerkgebouwen is overigens geene zaak van kerkelijken aard. Men zou zeer goed kerken kunnen huren van menschen die buiten de kerk staan. Als bijv. eene vereeniging goed vond kerken te bouwen, en die dan aan deze of gene gemeente te verhuren, dan zou dit uit geestelijk oogpunt geen bezwaar hebben.

Ik beweer dus dat, *zoolang ieder op het hem aangewezen terrein blijft*, er geene botsing *kan* ontstaan, en ieder *ook financieel* geheel vrij blijft.

Doch nu komt de vraag wat geschieden zal, zoo iemand niet op zijn terrein blijft?

Mij komt het voor dat in dat geval inderdaad altijd reden bestaat, om de kerkelijke tucht toe te passen.

Wanneer een bestuur *krachtens zijn reglement verplicht* is om geld, dat het in zijn bezit heeft, af te geven, en de bestuursleden beletten dat, handelen dezen dan niet *oneerlijk?* Kan hier *verschil van inzicht* bestaan? Stond het aan het bestuur vrij een eigen inzicht te hebben, dan ware het gansch iets anders; doch juist dat is het geval niet. Verzet aan de zijde van het bestuur kan niets anders zijn, dan verzet tegen de diaconie zelve, dus scheurmakerij. Het is waar dat zulk een verkeerdheid gewoonlijk niet door gewone leden, doch enkel door bestuurders kan gepleegd worden; maar desniettemin verraadt de handeling van zulk een bestuurder eene gezindheid, waartegen de kerk mag en moet optreden. Men censureert zoo iemand dus niet enkel om hem af te maken als bestuurslid, maar m. i. wel degelijk, omdat hij eene openbare zonde bedrijft.

Met de kerkgebouwen is het eveneens. Het is mogelijk, dat de kerkeraad zelf zich bemoeit met zaken die niet op zijn terrein liggen; dat hij b. v. van meening is, dat het ameublement had moeten worden aangekocht binnen de gemeente, in plaats van daar buiten; en dat hij nu, om zijn zin door te zetten, bestuursleden, die zich niet willen voegen naar die meening, censureert. Tegen dat kennelijk misbruik van censuur staat echter appèl op de classis over.

Het zal, zoo ooit, wel zelden voorkomen. Een zoo ongeestelijke kerkeraad kan ook op allerlei ander gebied zulke dwaasheden begaan!

Maar als het Bestuur der K. K. zich tegen den kerkeraad verzet, *waar deze op eigen terrein blijft*, dan is m. i. censuur alweer volkomen plichtmatig. Immers blijkt daaruit dan ten duidelijkste scheurmakerij. Stel dat een bestuur der K. K. niet langer den kerkeraad erkent of een door de kerk toegelaten prediker wil weren, wat doet het dan anders, dan zich verzetten tegen het geestelijk gezag dat over de gemeente gesteld is? En behoort het dan niet te worden gecensureerd?

Naar het mij voorkomt, verkeeren velen in de meening, dat het Bestuur der K. Kas *de beurs* in handen heeft. Dit is echter zoo niet. Het bezit, in rechtelijken zin, de kerk*gebouwen* en de *kapitaalwaarden*; het sluit ook in rechtelijken zin alle rechtshandelingen; maar het is bij dat alles zoo nauw beperkt in zijne bevoegdheden, dat het met het geestelijk gezag slechts dan in botsing kan komen, wanneer het de bedoeling heeft dit gezag terzijde te stellen. Ik zou eerder bevreesd zijn, dat de kerkeraad buiten zijne bevoegdheid trad, dan dat het Bestuur der K. K. dit deed.

Eene zaak geef ik toe: nl. dat er in de Statuten eene enkele uitdrukking voorkomt, die de meening zou kunnen doen ontstaan, alsof het Bestuur zelf in de eerste plaats voor diaconale fondsen te zorgen had. Zoo heeft de zinsnede van art. 4, b. Huish. Regl. dat al wat inkomt bij de diakenen zelven »te hunner beschikking *gelaten* wordt", aanstoot verwekt. Enkele Huish. Regl. hebben, ook op mijn advies, die zinsnede als onnoodig reeds weggelaten. Vooral litera f. van datzelfde artikel is onjuist. Doch dit alles kan zonder eenige moeite verduidelijkt worden. Hoofdstreven is en moet blijven, dat *alles blijft bij het oude;* alleen als iemand in rechten optreedt, moet hij een vaste rechtsbasis hebben. Welnu! De ervaring der K. K. is nog van korten duur; doch in tallooze gevallen is mijn advies gevraagd, en tot dusver is *van geene moeilijkheden gebleken.* Ook niet tegenover de Overheid. Alleen komt deze in moeielijkheid, wanneer zij iets wil weten omtrent onze armenbedeeling. Want te dien aanzien kan het Bestuur der K. Kas haar niet inlichten. Dit kan alleen *de diaconie der Ned. Geref. Kerk.* Maar zoolang de Overheid verkeerde personen voor de diaconie der kerk aanziet, en dus weigert zich tot de diaconie der oude kerk te wenden, ontvangt zij de gevraagde inlichtingen niet. Dit is echter hare eigene schuld en schaadt ons niet.

Zoolang de K. Kas te Amsterdam bestaat, is er nog geen schijn van botsing ontstaan; het Bestuur *weet zelfs niet*, wat de kerkeraad of de diaconie besluit ten aanzien van armenverzorging, scholen, weeshuizen enz. Slechts wanneer personen benoemd worden, die *uit de kerkelijke fondsen* moeten betaald worden, zooals predikanten, onderwijzers, kosters, moet het Bestuur verklaren of er geld genoeg is, dat het zich tot die bezoldiging kan verbinden. Dit spreekt vanzelf.

Ik schrijf dit niet, omdat ik meen, dat de Kerkelijke Kas de eenige vorm is, waarin de oude kerk zich, onder het heerschend recht, ook in rechten kan staande houden; zoodat de Christelijke Gereformeerden verplicht zouden zijn dien vorm te aanvaarden. Maar ik wilde alleen aantoonen, dat men zich noodeloos ongerust maakt, wanneer men vreest, dat door dien vorm de geestelijke vrijheid en zelfstandigheid der gemeente gevaar loopt. Op den duur zal het blijken, dat de verhouding van K. Kas en gemeente in de praktijk ongeveer dezelfde zal zijn, als die van eigenaar en huurder. De een kan den ander niet missen; beiden hebben gedeeltelijk dezelfde belangen; maar, wat er ook geschiede, *in zijn huis* is de huurder zoo vrij als een vogel in de lucht.

Met hoogachting en met de bede, dat ook dit schrijven iets moge bijdragen tot opbouwing der Gereformeerde Kerk in ons land,

Uw dw. dr. en br. in J. C.
A. F. DE SAVORNIN LOHMAN.

31 Juli 1888.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

DRIETAL: Hilversum, A. van Schelven te Oude-Wetering, W. Ringnalda te Harmelen en D. Koffijberg te Amsterdam. — Winsum en Baard, Bajema te Zuidland, Van der Meulen aan de Vuursche en Pel, cand. aan de Vrije Universiteit.

TWEETAL: Delft, J. Langhout te Anjum en C. J. W. van Lummel te Waarder.

BEROEPEN: Leeuwarden, L. Wagenaar te Heeg. — Vlissingen (2de maal), J. J. Westerbeek van Eerten te Mijdrecht. — Koudekerke, K. Werner te Middelburg. — Dordrecht, W. van den Bergh te Voorthuijzen. — Hoogeveen, K. Fernhout te Zwartsluis. — Vlaardingen, W. Raman, gewezen Chr. Ger. pred.

AANGENOMEN: Montfoort, J. Overduin, leerend ouderling te Doorn.

BEDANKT: Deventer J. C. van Schelven te Dieren. — Meppel, K. Fernhout te Zwartsluis. — Dokkum, H. J. Reitsl te Zevenhoven.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

DRIETAL: Sappemeer, L. Bouma te Driesum, L. G. Goris te Langeslag en L. Stroeve te Bunde (Oost-Friesland).

TWEETAL: Uithuizermeeden (O. ged.), Gunst te Brouwershaven en Frieling te Stiens.

BEROEPEN: Aalten, W. Breukelaar, cand. — Hasselt, G. J. Breukelaar, cand. — Breukelen, G. A. de Jong te Schoonhoven. — Edam, Van der Mast te Nieuwendam.

AANGENOMEN: Baarn, J. P. Visscher te Emlenkamp.

BEDANKT: Westbroek, H. Vissink te Gameren.

Synodale Genootschapskerk.

ZESTAL: Hasselt, Bax te Doornspijk, Bisperink te Moercapelle, Kijftenbelt te Hoevelaken, Klomp te 's-Graveland, Oosterhuis te Oostrum, en Verhagen te Koevorden. — Naaldwijk, B. W. Colenbrander Hzn. te Herwen c. a., A. M. E. Jungius C.I.zn. te Poortugaal, H. G. Kist te Oosthuizen, W. H. Stenfert Kroese H.Hzn. te Enschede, P. Proost Jzn. te Koog aan de Zaan en W. A. van der Scheer te Drachten.

DRIETAL: Willige-Langerak en Zevenaar, J. Kok te Gouderak, G. E. K. Roskott te Schoonhoven, en J. W. F. Gobius du Sart G.Jz. te Nieuw- en St.-Joosland.

TOEZEGGING VAN BEROEP: Akkerwoude, E. M. van IJsendijk Azn. te Laren. — Krewerd en Jukwerd, E. van Loon te Sassenheim. — Vledder, W. P. M. Mouijn te Ruinen.

AANGENOMEN TOEZEGGING VAN BEROEP: Haren, H. J. ter Haar Romeny te Marrum.

BEDANKT VOOR TOEZEGGING VAN BEROEP: Woudsend, J. Willemse te 's-Heerenhoek.

BEROEPEN: Wervershoof, H. Blankstein te Peperga. — Lienden, Versteegh te St.-Pancras. — Biervliet, J. J. van Walsem te Noordwijk (cl. Leiden). — Waspik, J. J. Ruijs te Mijnsheerenland. — Rijssen en Rouveen, W. Kalshove te Ede. — Oosterzee en Echten, A. Jonker te Hommerts en Jutrijp. — Oudemirdum en Sondel, W. de Lange te Bruchem. — Alkmaar, Heinecken te Amerongen. — Giessen-Nieuwkerk, J. G. Harthoorn te Steenwijkerwold. — Idskenhuizen, S. Sleeswijk Visser te Rijsoord en Strevelshoek. — Noordwijk, J. Heeringa te Terhorne. — Goes, J. Bouvin te Alkmaar. — Almeloo, A. de Haan te Vleuten. — Zeerijp, G. van Kempen te Soesterberg. — Marken, J. Kok te Gouderak. — Brouwershaven, A. V. van der Meer van Kuffeler te Moordrecht. — Oostvoorne, H. de Jager te Brielle.

AANGENOMEN: Dinteloord, H. Mond te 's Gravelduin-Kapelle. — Burum c. a., W. Hoeksema te Wagenborgen. — Drunen, J. A. Binneweg te Oude- en Nieuw-Gastel. — Langezwaag (cl. Heerenveen), J. H. van der Palm te Ilpendam. — Ressen (cl. Nijmegen) A. van der Hoeven, cand. te Rotterdam. — Diemen, C. Verhagen, te Koevorden.

BEDANKT: Leerdam, De Klerk te Ridderkerk. — Stad aan 't Haringvliet, E. A. Lazonder te Oosterwolde bij Elburg. — Hendrik-Ido-Ambacht, J. W. Beerenkamp te Meeteren. — Nichtevecht, J. G. Verhoeff te Bodegrave c. a. — Vlissingen, A. B. ter Haar Romeny te Dedemsvaart. — Den Hoorn (Texel), J. W. Unger te Katwijk aan den Rijn (cl. Leiden). — Tjerkgaast, S. Sleeswijk Visser te Rijsoord (cl. Dordrecht). — Hijkersmilde en Kloosterburen, C. Verhagen te Koevorden. — 's-Heer-Hendrikskinderen, E. Loen te Grijpskerke (Walcheren). — Maasbommel, J. W. Margadant te Oudewater.

Correspondentie.

Wegens plaatsgebrek moet ditmaal de rubriek voor kinderen, schoon reeds gereed, achterwege blijven.

Advertentiën

Den 21sten Augustus hopen, zoo de Heere wil, onze geliefde ouders
WILLEM FREDRIK LANSBACH
EN
TEUNTJE STRUIK,
HUNNE
25-jarige Echtvereeniging
TE VIEREN.
Psalm 134 vers 3.
Hunne dankbare kinderen,
G. A. BLEIJERVEEN en
M. BLEIJERVEEN—LANSBACH.
Nigtevecht, Augustus 1888.

Door 's Heeren goedheid werden wij verblijd door de geboorte van een welgeschapen *ZOON.*
F. VISSER.
T. ELGERSMA.
Lollum, 6 Augustus 1888.

Door 's Heeren goedheid voorspoedig bevallen van een *ZOON* N. SCHELLING, echtgenoote van
L. A. DE RAADT M. Fz.
Barendrecht, 7 Augustus 1888.

Psalm 103 vers 1.
Alle dank zij bovenal den Heere onzen God, die ook in veler harte van bloedverwanten en vrienden gegeven heeft om mede den zegen des Heeren af te smeeken en ons toe te wenschen bij onze 25-jarige echtvereeniging, waarvoor ook wij uit onze harten u allen dankzeggen.
Den Haag, 7 Aug. 1888.
Kerkstraat, 47.
G. VAN DEN HAM.
P. VAN DEN HAM—,
geb. VAN ZETTEN.

De beste orgels voor kerken,
als zijnde het schoonst en krachtigst van geluid, zijn de **HARMONIUMS** van ALEXANDRE, PÈRE et FILS.
Men vrage de geïllustreerde prijscourant.
Eenig adres: TH. J. JANSEN, agent voor Nederland, te *'s-Hertogenbosch.* (282)

Bij mij verscheen:
ACTA
der
VOORLOOPIGE SYNODE
van
NEDERDUITSCHE GEREFORMEERDE KERKEN,
gehouden te Utrecht,
1888.
EERSTE GEDEELTE.
Prijs f 0.90.
Amsterdam. **J. A. WORMSER.**

OUDE en NIEUWE
Theologische Boekhandel.
A. PISSCHER,
Elisabethstraat, UTRECHT.
Voorhanden een net exemplaar:
GIJSBERTI VOETII, Politicae Ecclesiasticae 4 dl. gave perc. banden.
MASTRICT, Practicale Godgeleerdheid 4 dl.
OWEN, de Hebreën 7 bd.
» Over den H. Geest.
» » Psalm 130.
» De dood van den dood door den dood van Christus.
Verder een groote sorteering in dergelijke werken.
INKOOP EN RUILING.
Voorraad Staten-Quarto- Huis- en Kerkbijbels.

Bij J. H. BOS te *Kampen* verscheen:
„Stemmen der Historie"
en
HET REGLEMENT VAN 1869,
DOOR
D. K. WIELENGA,
Leeraar aan de Theologische school te Kampen.
Prijs 45 cent, franco per post 50 cent.
Allen, die eenigszins belang stellen in de **kerkelijke zaken**, de vereeniging tusschen Christel. Gereformeerden en Doleerenden, en vooral met het oog op de a. s. Synode te Assen te houden, **moeten** kennis nemen van dit zeer belangrijk geschrift. (274)

Geschriften van
Baron Van Doorn van Westcapelle.
De zaligmakende genade Gods.
De loopbaan ons voorgesteld.
De zoekende zondaar en de dienende discipel.
Wat houdt Gods zegen tegen?
Prijs van elk f 0.15.
25 exemplaren f 3.—; 100 exemplaren f 9.50.
Amsterdam. **HOVEKER & ZOON.**

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.